

PRE

Verner ŠVAB

Režija

Radmila VOJVODIĆ

DSJE-

DNICE

КРАЉЕВСКО ПОЗОРИШТЕ ЗЕТСКИ ДОМ
НА ЦЕТИЊУ

KRALJEVSKO POZORIŠTE ZETSKI DOM NA CETINJU
premijera 4. mart 2022.

Verner Švab

PREDSJEDNICE

(Die Präsidentinnen)

Režija, adaptacija i vizuelni identitet predstave:
Radmila Vojvodić

Kompozitorica:
Nina Perović

Scenografkinja:
Marija Kalabić

Lektorka:
Dubravka Drakić

Asistentkinja režije:
Stela Mišković

IGRAJU:

Nada Vukčević

Ana Vučković

Jelena Laban

„U komadu je riječ da je
zemlja okrugla,
da Sunce izlazi i zalazi
jer se okreće oko Zemlje,
riječ je o tome da ništa
neće da bude funkcija
samo rasulo.“

Verner Švab

Prava na izvođenje S. Fischer Verlag GmbH,
Frankfurt na Majni, Njemačka; ©

Autor prevoda: **Relja Dražić**
Autorka prevoda stihova: **Jelena Kostić-Tomović**

Rediteljska BILJEŠKA

**Radmila
VOJVODIĆ**

Poput još nekih dobrih kamernih, kratkih komada i *Predsjednice* stavljaju pred zamku strogo skicirane dramske situacije i njene dramske parabole.

Na dramu tri junakinje može se gledati ovako i onako: kao na jednu realističku dramu intime tri autsajderke sa egzistencijalnog ruba najniže klase, ili kao na jednu pseudo-dramu života ispisanu subverzivno u pseudo-dijalogu koji obiluje apsurdom... A možete je čuti i u troglasju jedno te istog ženskog solilokvijskog vapaja za srećom, kroz obrazac vulgarnog ideologiziranja ženske stvarnosti preko muškarca. A žena je, je li, metafora dobrih promjena u društvu, pa nas cinizam još više preplavljuje... Ili je oglašavati kao parabolu društva u kojoj gnjevni proleterijat nema program...?

Malograđanski podanički mentalitet i simuliranje identiteta i integriteta, okoštala misaonost, opsceni recidivi estradizirane i tabloidizirane stvarnosti, nova religioznost - tu su, u takvom kolopletu svakidašnjice nalik našoj - i sanjane dvo-

jnice naših junakinja, žene kakvima se u životu nadaju. Dakako, ove "predsjednice" sopstvenih malih života su žrtve sistema, ali su nasilje i hibris svojstveni i žrtvama...

Životna prljavština stoji kao lajtmotiv ove "razglednice" o tri čistačice, pa - kako god postaviš optiku - zavonjaju fekalije i krv. Zapravo, Verner Švab podastire pred nas tekst tragički potresan i ujedno urnebesno zasmijan u zapitanosti nad idejom humanosti. Ove naše današnje autsajderke nijesu određene samo klasnim identitetom već su one na margini zbog manjka perspektive i odsustva volje... Naše junakinje, dakle, postoje u onome što su mogle ili što bi mogle da žive: one su neusaglašene sa sobom, one su u pogrešnoj mimezi, jer im Švab, smatram i čitam ga tako, upisuje tragikomičko samozadovoljstvo i pomirenost životom.

Švab ispituje onu utvarnu prirodu dramskih karaktera koje su u dramu ušle još ekspresionizmom i čini to jednim opscenim i autentičnim postupkom - i te kako rediteljski i glumački izazovnim. Moja taktika je bila tragati po tom terenu igre.

To je i središte rediteljsko - glumačko - muzičke interakcije u procesu rada: u traganju na trasgresivnom terenu igre, krećući se od satiričnog do poluparodijskog, od mutirane tragične farse do "kemp moraliteta". A baš tu, na tom "kemp moralitetu", pokušavam da se sporazumijem sa Švabom...

Igra uloga, a ne karaktera, pod našom je pažnjom. Kako umijećem i snagom igre, i distancom od karaktera - i relativizacijom karaktera - uči u srž parabole a odbaciti potencijalni efekat teze iz scenskog događanja?

Doseći i ozbiljno, i podrugljivo, i zabavno i smišljenu diverziju ove poetike apsurdna - biti iznad svega na tom zadatku u procesu stvaranja predstave.

Ostaje nam da dalje ispituujemo i zaključujemo sa publikom...

Radmila VOJVODIĆ pozorišna rediteljka, dramska spisateljica i univerzitetska profesorica rođena je u Baru. Na Fakultetu dramskih umetnosti Univerziteta u Beogradu diplomirala je režiju 1985. godine. Tamo započinje profesionalni i univerzitetski pedagoški rad. Od 1996. godine je vezana za novoosnovani Fakultet dramskih umjetnosti na Cetinju, živi i radi u Crnoj Gori.

Rediteljka izrazito modernog i urbanog senzibiliteta, kako je kvalifikuje kritika, režirala je tekstove klasične i savremene dramaturgije, vlastite dramske tekstove kao i dramaturške adaptacije, u mnogim referentnim kućama nekadašnjeg jugoslovenskog kulturnog prostora: Atelje 212, Jugoslovensko dramsko pozorište, Beogradsko dramsko pozorište, SKC, Hrvatsko narodno kazalište Ivana pl. Zajca, Srpsko narodno pozorište, Crnogorsko narodno pozorište, Kraljevsko pozorište Zetski dom...

Autorka je drama *Princeza Ksenija od Crne Gore* (1993), *Montenegrini* (1998), *Montenegro blues* (2005) i *Everyman Đilas* (2014). "Ove četiri drame zajednički tvore jedan poliptih na kojemu su živim bojama oslikana različita mjesta u različitom trenutku, u kojima jedan jasno određen i samosvjestan kulturni identitet, po sudbini koja pripada svim malim narodima, svakih nekoliko desetljeća sve mora počinjati ispočetka" - zapisao je teatrolog Darko Lukić.

Princeza Ksenija od Crne Gore, izvedena u Kraljevskom pozorištu Zetski dom 1994. godine, igrana je gotovo deceniju potom i ostaje označena kao fenomen "više od pozorišta".

Koautorka je i praizvedbe prve nacionalne opere *Balkanska carica*, Dionizija de Sarna, za libreto Nikole I Petrovića Njegoša (2008).

Predstave koje Vojvodić potpisuje učestvovala su i nagrađivane na brojnim festivalima: Moskovski pozorišni festival (Rusija), Mitelfest (Italija), Sterijino pozorje (Srbija), MOT (Makedonija), Međunarodni festival MESS i Sarajevska zima (BiH), Festival malih teatarskih formi Vraca (Bugarska), Pozorišni festival - Elbasan (Albanija), Ex Ponto i Poletni festival (Slovenija), Grad Teatar Budva i Međunarodni festival KotorArt (Crna Gora)... Dobitnica je stručnih domaćih i međunarodnih nagrada, kao i mnogih društvenih priznanja.

*priredila Stela Mišković

Werner SCHWAB austrijski pisac i jedan od najkontroverznijih dramatičara suvremenog kazališta na nezapamćen način polarizirao je publiku i kritiku, a kao dramatičar djelovao je samo četiri godine.

Rođen je u Grazu 1958. godine. Studirao je kiparstvo na Akademiji likovnih umjetnosti u Beču od 1978. do 1982. u klasi prof. Brune Gironcolija. Od 1981. do 1989. živio je povučeno, na farmi u istočnoj Štajerskoj gdje je radio na svojim skulpturama i prvim tekstovima.

U kazalištima se pojavio krajem 1989. godine, iznenada i poput oluje. Perestrojka, razoružanje, pad Berlinskog zida. Nitko nije već tada očekivao **Wenera Schwaba**. Ne dolazi sam - pojavljuju se njegove Greta, Erna i Mariedl, „Predsjednice“ („Die Präsidentinnen“) iz, kako ih je sam zvao, jedne od svojih „fekalnih drama“. Postavljene već 1990. u Beču „Predsjednice“ su podijelile i publiku i kritiku, jedni su bili krajnje negativnih dojmova, dok su oni oduševljeni pokušavali oponašati njegov specifičan jezik pun višesmislenosti u kojem zanemaruje konvencije izražavanja. Schwab je kroz takav bolno iskrivljeni, bijesno parodijski jezik, duhoviti apsurd i drugačiju strukturu jasno artikulirao potiskivanje prošlosti, nasilje, emocionalnu hladnoću, izopačenu seksualnost, ishitrenu religioznost poslijeratne Austrije i tako izazvao veliku pozornost kazališnih krugova. Njegov početak u kazalištu bio je radikalnog sadržaja i jezika kao niti jednog drugog autora njemačkog govornog područja.

Već 1992. godine proglašen je dramatičarom godine i postao najzastupljenijim autorom na pozornicama kazališta njemačkog govornog područja.

Pisao je komedije katastrofe postideološkog vremena, u općoj egzistencijalnoj panici. Od sociokritičkog apeliranja do nadrealističnog humora. U lošim uvjetima ne postoji niti misao o idealnome svijetu. No, njegovi likovi nikada nisu bili zli komunisti ili dobri kapitalisti, ni birači, ni... Bili su sami. A to je najgore. U njegovim prvim dramama nema prava na sreću, ali postoji pravo na ono što je istina - daleko od pobožnih razgovora o humanizmu i ljudskim pravima. „Sve je smiješno kada čovjek razmišlja o životu“, „Čovjek mora biti sposoban nositi se sa svijetom kakav jest“, tvrdio je **Schwab**. A onda je alkoholom (4,1 promila) iscrpio vlastito zdravlje do respiratorne paralize, u novogodišnjoj noći, u ranim satima prvog dana 1994. godine, u 35. godini života.

Počeo je pisati 1989. godine, a umro je 1994. U tom je kratkom, izrazito produktivnom periodu napisao šesnaest drama. Osam je producirano za njegova života. Dobio je mnogo uglednih nagrada i priznanja, jedan je od najizvođenijih kazališnih autora s početka 90-ih, proglašavan je dramatičarom godine.

**Odlomci iz biografije koju je priredila Andrea Labik*

Direktor: **Ilija Subotić** | umjetnička direktorica:
Lidija Dedović | sekretar: **Dragoljub Janković** |
rukovodilac Službe scensko-tehničke produkcije:
Dragan Sjekloća | rukovodilac Službe produkcije
i marketinga: **Đorđe Dragičević** | producentkinja:
Aleksandra Maksimović | inspicijent: **Srdan Milošević**
| majstor tona i video operater: **Filip Kršić** | šef
scenske tehnike: **Željko Milošević** | majstor scene:
Aleksandar Anđelić | svijetlo: **Mili Malović** i **Mladen**
Đurković | šminkerka i vlasuljarka: **Milka Stojanović**
| rekviziter: **Vlatko Radović** | garderoberke: **Stana**
Vuković i **Dušica Bajković** | scenski dekorateri:
Goran Radović i **Ljubo Roganović** | vozač: **Marko**
Batrićević | bife: **Nena Vukmirović** | fotograf:
Duško Miljanić | dizajn kataloga: **Vuk Eraković** |
urednik kataloga: **Rajko Radulović**

КРАЉЕВСКО ПОЗОРИШТЕ ЗЕТСКИ ДОМ
НА ЦЕТИЊУ
